

Lietuvos Respublikos Prezidentūrai
kanceliarija@prezidentas.lt

2020-11-12 Nr. S-072

Lietuvos Respublikos Vyriausybei
LRVkanceliarija@lr.lt

Lietuvos Respublikos Susisiekimo ministerijai
sumin@sumin.lt

DĖL PARAMOS TOLIMOJO KELEIVINIO SUSISIEKIMO SEKTORIUI

Prasidėjus Covid-19 sukeltai pandemijai ir dėl šios priežasties Lietuvos Respublikos Vyriausybei vasario pabaigoje paskelbus ekstremalią situaciją, o kovo mėnesį ir karantiną, uždarius prekybos centrus ir paslaugų teikimo bei ugdymo įstaigas, mokyklas ir universitetus, rekomenduojant darbą ir mokymosi procesus organizuoti nuotoliniu būdu, primygtinai rekomenduojant gyventojams, ypač vyresniems, taip pat neįgaliesiems ir pensininkams, kuo mažiau judėti ir keliauti, tolimojo susisiekimo maršrutuose drastiškai sumažėjo keleivių.

Pažymėtina, kad š.m. kovo mėnesį keleivių skaičius ir pajamos krito daugiau nei per pusę – 57 ir 53 proc., nors rida sumažėjo tik - 35 proc., o per balandžio mėnesį keleivių skaičius, rida ir pajamos atitinkamai sumažėjo 98, 96 ir 97 proc. ir, galima teigti, kad eismas tolimojo susisiekimo maršrutais beveik sustojo.

Per 4 karantino mėnesius (kovas-birželis), tolimajame susisiekime pervežta 72 proc. mažiau keleivių, vežėjai patyrė apie 2,5 mln. Eur nuostolių ir negavo apie 8 mln. Eur planuotų pajamų¹. Vyriausybei nutraukus karantiną, birželio antroje pusėje vežėjai atnaujino eismą daugumoje aptarnaujamų maršrutų, tačiau birželio-rugpjūčio mėnesiais keleivių buvo vežta tik apie 65 – 70 proc. praėjusių metų lygio, o per 2020 m. II ir III ketvirčius buvo pervežta apie 50 proc. keleivių, lyginant su 2019 m. tuo pačiu laikotarpiu.

Tokius vienareikšmiškai neigiamus ekonominius rezultatus lėmė ir toliau lemia Covid-19 neigiamas poveikis, kuris, prasidėjus antrai pandemijos bangai bei skelbiant karantiną savivaldybėse ir visoje šalyje, vėl yra juntamas ir bus juntamas ateityje (ilgalaikeje perspektyvoje) pasibaigus pandemijai ir panaikinus ekstremalią situaciją.

Nepaisant sunkios finansinės padėties, tolimojo susisiekimo vežėjai savo sąskaita siekia išlaikyti minimalų maršrutų tinklą, tačiau tai padaryti ilgesnį laiką be valstybės pagalbos vežėjai negalės.

Pažymime, kas Asociacija kreipėsi į Susisiekimo ministeriją ir kitas valstybinės valdžios institucijas dėl paramos keleivių vežėjams² ir teikė tokius pasiūlymus:

- tolimojo reguliaraus susisiekimo maršrutus aptarnaujantiems vežėjams suteikti tęstinę, kas mėnesį išmokamą finansinę paramą, kurios dydis būtų apskaičiuojamas kaip 2019 išmokėtų ir 2020 metais tą patį mėnesį apskaičiuotų negautų pajamų dėl transporto lengvatų taikymo skirtumas. Lėšų šaltinis – sutaupytos biudžeto lėšos negautoms pajamoms pagal transporto lengvatų įstatymą vežėjams kompensuoti;

- paramai tarptautinius ir užsakomuosius reisus atliekantiems vežėjams numatyti lėšų krepšelį, kuris galėtų būti paskirstytas proporcingai ridai ar pagal kitus kriterijus;

¹ 34 keleivių vežėjų 2020-07-31 duomenys apie padėtį tolimajame susisiekime, <https://www.lkva-asociacija.lt/wp-content/uploads/2020/09/Covid-19-poveikis-tolimajam-susisiekimui-2020-09-09.pdf>

² LKVA 2020-05-15 raštas Nr. S-038, <https://www.lkva-asociacija.lt/wp-content/uploads/2020/05/SM-d%C4%97l-paramos-2020-05-15-be-para%C5%A1o1.pdf>

- kompensuoti savivaldybių biudžetams vietiniame (miesto ir priemiestiniame) susisiekiame didesnius dėl Covid-19 neigiamo poveikio vežėjų patirtus nuostolius, kad savivaldybės galėtų atsiskaityti su vežėjais.

Tačiau Susisiekimo ministerijos atsakymas buvo neigiamas³, formaliai motyvuojant tuo, kad šių lėšų paskirtis yra kompensuoti (atlyginti) vežėjų patirtas išlaidas dėl keleiviams taikytų važiavimo tolimojo reguliaraus susisiekimo autobusais lengvatų, todėl lėšų, skirtų minėtoms kompensacijoms, naudoti kitai paskirčiai nėra teisinio pagrindo, nors visos ministerijos tuo metu ieškojo visų įmanomų galimybių padėti savo kuruojamų sektorių ūkio subjektams.

Spalio mėnesio pabaigoje, prasidėjus antrai pandemijos bangai, Asociacija dar kartą kreipėsi į Susisiekimo ir Finansų ministerijas⁴, teikdama patikslintus ir labiau konkretizuotus pasiūlymus dėl paramos tolimojo susisiekimo vežėjams, t.y.:

- **galimas paramos finansavimo šaltinis** – valstybės biudžete 2020 metais numatytos ir, lyginant su 2019 metais, nepanaudotos (sutaupytos) valstybės biudžeto lėšos, skirtos vežėjų išlaidų (negautų pajamų), susijusių su transporto lengvatų taikymu tolimojo susisiekimo reguliariuose maršrutuose, kompensavimui (atlyginimui);

- **tikslinis lėšų panaudojimas** – paramos lėšos galėtų būti skirtos užskaityti vežėjams per karantiną ir ekstremalią situaciją susidariusioms mokestinėms nepriemokoms VMI ir Sodra biudžetams padengti;

- **paramos administratorius** – LTSA, kuri šiuo metu administruoja ir turi visas reikalingas vežėjų ataskaitas apie 2019 ir 2020 metais konkrečiuose maršrutuose konkrečioms vežėjams išmokėtas lėšas negautoms pajamoms pagal Transporto lengvatų įstatymą kompensuoti.

Susisiekimo ministerija ir šį kartą formaliai atsakė⁵, kad *atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymo 8 punktą, įstatymas numato kompensavimą už vežėjų negautas pajamas dėl važiavimo keleiviniu transportu taikant lengvatas keleiviams, tačiau nenumato galimybės mokėti kompensacijas už neįvykusius keleivių vežimus taikant bilietų lengvatas.*

Akcentuotina, kad Finansų ministerija taip pat atsakė į Asociacijos raštą⁶, kuriame pažymėjo, kad Susisiekimo ministerijos vykdomai priemonei „Įgyvendinti Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymo nuostatas“ 2020 m. yra numatyta 9.538 tūkst. eurų ir pagal 2020 m. spalio 28 d. valstybės biudžeto vykdymo ataskaitos duomenis šiai priemonei yra panaudota 4.733 tūkst. eurų, t.y. dėl per pandemiją sumažėjusių keleivių, turinčių transporto lengvatas, **buvo sutaupyta 4875 tūkst. Eur**, ir išsakė nuomonę, kad *Dėl galimybės Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymo nuostatoms įgyvendinti numatytas, bet nepanaudotas valstybės biudžeto lėšas skirti paramai tolimojo reguliaraus susisiekimo maršrutuose dirbantiems vežėjams, įvertinusi visas aplinkybes, turėtų pasisakyti Susisiekimo ministerija.*

Atsižvelgiant į tai, **prašome** Susisiekimo ministerijos, **tarpininkaujant** Lietuvos Respublikos Prezidento institucijai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei dar kartą išnagrinėti galimybę ir priimti teigiamą sprendimą dėl paramos tolimojo reguliaraus susisiekimo maršrutuose dirbantiems vežėjams.

Pagarbiai

Prezidentas

Gintaras Nakutis

8 655 83009, gintaras.nakutis@lkva-asociacija.lt

³ Susisiekimo ministerijos 2020-06-10 raštas Nr. 2-2936, <https://www.lkva-asociacija.lt/wp-content/uploads/2020/06/SM-atsakymas-NE-d%C4%97l-paramos-2020-06-10.pdf>

⁴ LKVA 2020-10-26 raštas Nr. S-068, <https://www.lkva-asociacija.lt/wp-content/uploads/2020/10/SM-ir-FINMIN-d%C4%97l-paramos-tolimajam-2020-10-26.pdf>

⁵ Susisiekimo ministerijos 2020-11-10 raštas Nr. 2-5512, <https://www.lkva-asociacija.lt/wp-content/uploads/2020/11/SM-atsakymas-NE-d%C4%97l-paramos-2020-06-10.pdf>

⁶ Finansų ministerijos 2020-11-05 raštas Nr. ((2.35E-03)-5K-2019124)-6K-2006190, <https://www.lkva-asociacija.lt/wp-content/uploads/2020/11/Ve%C5%BE%C4%97j%C5%B3-i%C5%A1laid%C5%B3-kompensavimui.pdf>